

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1290

Vragen van het lid **Servaes** (PvdA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de mensenrechtensituatie van de Rohingya-bevolking in Myanmar* (ingezonden 24 januari 2017).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 24 februari 2017).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Boris Johnson urged to press Aung San Suu Kyi over Rohingya on Myanmar trip»¹ en het vorige maand verschenen schokkende rapport van Amnesty International «We are at breaking point» – Rohingya: Persecuted in Myanmar, neglected in Bangladesh»²?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat is uw reactie op het genoemde artikel en het rapport? Deelt u de conclusies dat er sprake is van ernstige mensenrechtenschendingen en van disproportioneel optreden door het leger van Myanmar als reactie op een aanval op drie grensposten van 9 oktober jl.?

Antwoord 2

Het genoemde artikel en het rapport schetsen een zeer zorgwekkend beeld van de situatie van de Rohingya in Rakhine. Het kabinet hecht eraan dat mensenrechtenschendingen worden onderzocht en dat eventuele daders worden vervolgd. Dat is de reden dat Nederland zich bilateraal als in EU-verband hard maakt voor onbeperkte toegang voor onafhankelijke onderzoekers en journalisten tot de getroffen gebieden. Nederland pleit met andere EU lidstaten voor een onafhankelijk en geloofwaardig onderzoek naar de aanvallen van 9 oktober en het optreden van het leger en een adequaat antwoord van de regering op de bevindingen.

¹ <https://www.theguardian.com/world/2017/jan/19/boris-johnson-urged-to-use-myanmar-trip-to-press-aung-san-suu-kyi-on-rohingya>

² <http://www.amnesty.nl/nieuwsporaal/nieuws/veiligheidstroepen-myanmar-doden-en-verkrachten-rohingya>

Vraag 3

Deelt u de boodschap van het Britse parlement aan uw collega Boris Johnson dat het tijd is voor een hardere opstelling richting Myanmar om de ernstige mensenrechtenschendingen tegen de Rohingya-bevolking te stoppen? Bent u bereid om in EU- en VN-verband u ervoor in te spannen dat de internationale gemeenschap zich op korte termijn zo krachtig mogelijk uitspreekt in de richting van Myanmar en ook andere mogelijkheden onderzoekt om druk te zetten op de Myanmarese regering en legerleiding?

Antwoord 3

Nederland heeft herhaaldelijk ernstige zorgen over de situatie van de Rohingya geuit. Het kabinet zet zich in om bij te dragen aan een duurzame oplossing van de onderliggende problemen in Rakhine en aan het verbeteren van de humanitaire en mensenrechtensituatie in Rakhine. De Minister van Buitenlandse Zaken besteedde tijdens zijn bezoek aan Myanmar (11–13 oktober jl.) specifiek aandacht aan deze situatie. Ook heeft de Nederlandse ambassadeur eind januari in gesprek met State Counselor en Minister van Buitenlandse Zaken Aung San Suu Kyi de Nederlandse zorgen over de situatie van de Rohingya onder de aandacht gebracht. De Minister van Buitenlandse Zaken heeft 18 februari jl. en marge van de Munich Security Conference de Myanmarese National Security Advisor, U Thaung Tun, aangesproken om zijn grote zorgen over te brengen over de mensenrechtenschendingen in Rakhine. Ook besprak de Minister het belang van humanitaire toegang en onafhankelijk en geloofwaardig onderzoek. De EU zal in de komende zitting van de VN Mensenrechtenraad een resolutie indienen waar specifiek de situatie van Rohingya aan de orde wordt gesteld en de Myanmarese regering wordt opgeroepen tot het instellen van een onafhankelijk en geloofwaardig onderzoek.

Vraag 4

Klopt het dat hulporganisaties het gebied in de deelstaat Rakhine, waar de genoemde acties van het Myanmarese leger plaatsvinden, nog altijd niet binnenkomen? Zo ja, wat is hiervan de reden? Bent u bereid om de Myanmarese regering nogmaals met urgentie op te roepen om het gebied open te stellen voor hulporganisaties?

Antwoord 4

De toegang tot het gebied voor humanitaire organisaties is inmiddels grotendeels hervat. De periodieke belemmeringen die organisaties nog ondervinden worden met regelmaat opgebracht door de Nederlandse ambassade bij de Myanmarese autoriteiten, maar ook in EU kader wordt dit aan de orde gesteld. Het garanderen van onbeperkte humanitaire toegang krijgt de hoogste prioriteit in contacten met de autoriteiten.

Vraag 5

Wat is de laatste stand van zaken rondom de door Aung San Suu Kyi opgezette brede commissie van voormalig VN Secretaris-Generaal Kofi Annan, die met aanbevelingen moet komen voor een duurzame oplossing voor de situatie in Rakhine, zoals door u beschreven in het verslag van uw bezoek aan Myanmar van 11 tot 13 oktober? Zijn er al aanbevelingen bekend en zo ja, zijn deze al doorgevoerd?³

Antwoord 5

De door State Counselor en Minister van Buitenlandse Zaken Aung San Suu Kyi opgezette brede commissie onder leiding van voormalig VN Secretaris-Generaal Kofi Annan komt binnen enkele maanden met de eerste aanbevelingen. De commissie heeft in januari nogmaals een bezoek gebracht aan Rakhine. Van 28 januari tot 2 februari bezocht de commissie ook Bangladesh om de situatie daar te onderzoeken. De commissie benadrukte tijdens de bezoeken de noodzaak voor het verlenen van staatsburgerschap aan Rohingya en het waarborgen van hun waardigheid om een duurzame oplossing voor de huidige crisis te vinden.

³ Kamerstuk 34 550 V nr. 50

Vraag 6

Klopt het dat de regering van Myanmar de aantijgingen uit het genoemde Amnesty-rapport ontkent? Heeft Aung San Suu Kyi, die de facto de regeringsleider is van Myanmar, zich al persoonlijk uitgesproken over de meest recente gebeurtenissen?

Antwoord 6

Aung San Suu Kyi heeft nog geen publieke uitspraken gedaan naar aanleiding van het geweld in Rakhine. Een nationale onderzoekscommissie, die onder leiding staat van de vicepresident Myint Swe en door de Myanmarese overheid is aangesteld om de aanvallen op 9 oktober en het optreden van het leger te onderzoeken, heeft in een interim-rapport geconcludeerd dat er geen bewijs is gevonden voor ernstige mensenrechtenschendingen. Nederland onderstreept bij de Myanmarese autoriteiten zowel bilateraal als in EU-verband de noodzaak tot het instellen van een onafhankelijk en geloofwaardig onderzoek naar de aanvallen en het optreden van het leger en het belang om zich duidelijk uit te spreken over de recente ontwikkelingen in Rakhine.

Vraag 7

Klopt het dat inmiddels een aantal politieagenten is opgepakt naar aanleiding van het schokkende filmpje dat begin deze maand verscheen waarin enkele gevangen genomen Rohingya's worden mishandeld? Zo ja, is er zicht op een eerlijk proces en daadwerkelijke veroordeling van deze agenten? Wat doet de Nederlandse ambassade in Myanmar om dit proces te monitoren?

Antwoord 7

Tegen acht betrokken politieagenten zijn disciplinaire maatregelen genomen. De meest betrokken agenten hebben straffen gekregen oplopend tot 60 dagen gevangenschap. Andere agenten hebben demoties gekregen. De Nederlandse ambassadeur in Myanmar heeft in gesprek met Aung San Suu Kyi het belang van onafhankelijk en geloofwaardig onderzoek en gepaste straffen aangekaart.

Vraag 8

Klopt het dat VN mensenrechtengozant Yanghee Lee vorige week in Myanmar is aangekomen voor een 12-daags bezoek? Zo ja, heeft Yanghee Lee volledig toegang gekregen tot de getroffen regio en de vrijheid gehad om met iedereen te spreken, zodat een compleet beeld van de situatie kan worden gekregen? Wanneer worden zijn bevindingen gepubliceerd?

Antwoord 8

Speciaal Rapporteur Lee bracht van 9 tot en met 21 januari een bezoek aan Myanmar. Zij gaf aan dat zij een voor haar acceptabele mate van toegang heeft gekregen tot de essentiële crisisgebieden, waaronder het noorden van Rakhine State. Voor een beoogd bezoek aan Laiza kreeg zij geen toestemming. In Laiza wordt zwaar gevochten tussen het Myanmarese leger en het *Kachin Independence Army* (KIA). Haar rapport verschijnt tijdens de aankomende zitting van de VN Mensenrechtenraad die zal plaatsvinden van 27 februari tot en met 24 maart.

Vraag 9

Bent u bereid om bij de Myanmarese autoriteiten en binnen de VN te pleiten voor een onafhankelijk onderzoek naar het genoemde optreden van het Myanmarese leger, eventueel naar aanleiding van het bezoek van Yanghee Lee? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9

Ja, zie ook het antwoord op vraag 3.

Vraag 10

Wat zijn de uitkomsten van het topperleg dat Myanmar en Bangladesh onlangs voerden over de situatie rondom Rohingya-vluchtelingen?

Antwoord 10

Het bezoek van de Myanmarese viceminister van Buitenlandse Zaken, U Kyaw Tin, aan Bangladesh van 10 januari jl. was een eerste stap in het starten van een dialoog over de Rohingya tussen beide landen. Bilaterale relaties tussen Myanmar en Bangladesh verslechterden de afgelopen jaren, grotendeels vanwege het Rohingya-dossier. Ondanks dat het bezoek niet leidde tot concrete afspraken over terugkeer van de Rohingya, kan het bezoek wel worden gezien als positieve eerste stap.

Vraag 11

Heeft u eerder dan wel bilateraal dan wel in EU- of VN-verband bij Bangladesh aangedrongen op vrije toegang voor Rohingya-vluchtelingen uit Myanmar? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat was de reactie van Bangladesh? Is het mogelijk en wenselijk om Bangladesh op enige manier hulp te bieden bij de opvang deze vluchtelingen?

Antwoord 11

Zowel bij bilaterale gesprekken als in EU- en VN-verband is de afgelopen drie jaar met Bangladesh gesproken over de situatie van de Rohingya-vluchtelingen uit Myanmar. Bangladesh stelde zich hierbij op het standpunt dat de oplossing voor het probleem in Myanmar ligt. Met beroep op een mogelijke aanzuigende werking stelde Bangladesh voorts niet bereid te zijn nieuwe Rohingya-vluchtelingenkampen in te richten en ook niet de bestaande beperkte infrastructuur van de huidige opvang te verbeteren. Bangladesh zoekt echter sinds oktober 2016 actief naar een internationale of regionale oplossing. Hoewel Bangladesh geen partij is bij het Vluchtelingenverdrag van 1951, noch het Protocol van 1967, werkt het al lange tijd samen met IOM en UNHCR en nu ook met UNICEF, WFP, WHO, Solidarités International, Action Contre la Faim en nationale NGOs om de gevluchte Rohingya in Bangladesh op te vangen. Nederland draagt in 2017 ongeoormerkt € 46 mln. bij aan UNHCR, € 36 mln. aan WFP, € 17 mln. aan UNICEF en € 55,5 mln. aan CERF. Eind december 2016 heeft de Europese Commissie € 300.000 beschikbaar gesteld voor humanitaire hulp aan 7500 nieuw gearriveerde Rohingya vluchtelingen in het kustgebied bij Cox's Bazar. NL blijft zich diplomatiek inzetten voor goede opvang van de Rohingya – zowel in Myanmar als in de buurlanden – en volgt de situatie nauwgezet.

Vraag 12

Klopt het dat terreurorganisaties zoals IS proberen om aanhang te verwerven onder de Rohingya-bevolking? Zo ja, hoe groot is het risico dat terreurorganisaties als IS daar voet aan de grond krijgen en dat ook steeds meer Rohingya's bereid zullen zijn om geweld te gebruiken of aanslagen te plegen?

Antwoord 12

Een recent rapport van de International Crisis Group genaamd «Myanmar: A New Muslim Insurgency in Rakhine State» gaat in op het risico dat de uitzichtloze situatie van de Rohingya kan zorgen voor radicalisering van de Rohingya. Het kabinet beschikt echter niet over bewijs dat terreurorganisaties zoals IS actief proberen om aanhang te verwerven onder de Rohingya-bevolking.